

Raadsmededeling openbaar

Nummer : 9-2026
Datum : 7 januari 2026
B&W datum : 13 januari 2026
Beh. Ambtenaar : Dieske Kruisselbrink
Portefeuillehouder : H.J. Groters
Onderwerp : Evaluatie Nota Aalten Circulair

Aanleiding:

De beleidsnota *Aalten Circulair (2022–2026)* vormt sinds 2022 het gemeentelijk kader voor circulariteitsbeleid. Richting het einde van de looptijd is een evaluatie opgesteld om inzicht te geven in de voortgang, behaalde resultaten en aandachtspunten voor de resterende periode. De evaluatie biedt zowel verantwoording als input voor de ontwikkeling van nieuw beleid voor de periode na 2026. Het college heeft de evaluatie in januari 2026 vastgesteld en biedt deze nu ter kennisname aan de gemeenteraad aan.

Inhoud mededeling:

Met deze raadsmededeling wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de evaluatie van de beleidsnota *Aalten Circulair (2022–2026)*. De evaluatie laat zien dat op de vijf hoofdthema's – Bouw & Openbare Ruimte, Voedsel & Biodiversiteit, Consumptiegoederen, Circulaire Inkoop en Bewustwording & Educatie – diverse resultaten zijn behaald. Ook worden leerpunten en aandachtspunten benoemd voor toekomstig beleid.

De evaluatie vormt een basis voor het opstellen van een nieuw programma voor circulariteit en duurzaamheid na 2026. Eventuele voorstellen voor een nieuw beleidskader worden later in 2026 aan de raad aangeboden. De uitvoering van de beleidsnota Aalten Circulair is uitgevoerd binnen bestaande ambtelijke capaciteit en het beschikbare budget. De volledige evaluatie is als bijlage beschikbaar en kan desgewenst nader worden toegelicht.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:

- Evaluatie Nota Aalten Circulair d.d. 7 januari 2026

Evaluatie Aalten Circulair 2022-2026

1. Aanleiding

De gemeente Aalten heeft in het Raadsprogramma 2022–2026 de ambitie uitgesproken om circulariteit actief te stimuleren, kennisdeling te bevorderen en een voorbeeldfunctie te vervullen. Met het programma Aalten Circulair (2022–2026) is hieraan invulling gegeven door een uitvoeringsagenda op te stellen, waarin concrete acties en projecten zijn benoemd. Deze agenda richtte zich op vijf thema's: Bouw & Openbare Ruimte, Voedsel & Biodiversiteit, Consumptiegoederen, Circulair Inkopen en Bewustwording, Educatie & Communicatie.

De aanleiding voor deze evaluatie is tweeledig:

1. Terugkoppeling en verantwoording: Het college en de raad inzicht geven in wat er is bereikt, welke resultaten zijn geboekt en hoe de beschikbare middelen zijn ingezet.
2. Vooruitblik en koersbepaling: Op basis van de ervaringen en leerpunten een nieuwe uitvoeringsagenda voorbereiden voor de volgende periode, met een doorkijk naar 2050. Dit sluit aan bij internationale, landelijke en regionale ambities zoals de Europese Green Deal, Nederland Circulair in 2050 en de Achterhoekse ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn.

Het programma is tot stand gekomen via een breed participatietraject met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Samenwerking met de Cirkelregio Achterhoek speelde hierbij een belangrijke rol. De gemeente heeft zich ingezet om niet alleen beleid te formuleren, maar ook het goede voorbeeld te geven in de eigen organisatie.

Deze evaluatie beschrijft:

- Wat we hebben gedaan en welke resultaten zijn behaald.
- Welke verbeterpunten er zijn en waar kansen liggen.
- Hoe we inspelen op landelijke, regionale en internationale ontwikkelingen.
- Hoe we de voorbeeldfunctie van de gemeente verder kunnen versterken.

2. Wat hebben we gedaan?

Met het programma Aalten Circulair hebben we de ambitie uit het Raadsprogramma 2022–2026 vertaald naar een uitvoeringsagenda voor de periode 2022–2026. Deze agenda is zo concreet mogelijk uitgewerkt per thema:

- Bouw & Openbare Ruimte
- Voedsel & Biodiversiteit
- Consumptiegoederen
- Circulair Inkopen
- Bewustwording, Educatie & Communicatie

De uitvoeringsagenda bevatte praktische acties en projecten die bijdragen aan het sluiten van kringlopen, het verminderen van afval en het stimuleren van circulaire keuzes bij inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie.

Samenhang met andere beleidsterreinen

We hebben nadrukkelijk gezocht naar verbinding met andere nota's en beleidsprogramma's, zoals het Plan van Aanpak Duurzaamheid en het biodiversiteitsbeleid. Ook hebben we invulling gegeven aan de commitment die de gemeente Aalten heeft uitgesproken ten aanzien van de Sustainable Development Goals (SDG's). Deze doelen vormden een belangrijke leidraad bij projecten en aanbestedingen, zoals zichtbaar bij de herinrichting van de Admiraal de Ruyterstraat/Dijkstraat en het centrumplan Dinxperlo.

Participatie en samenwerking

Het programma is tot stand gekomen via een breed participatietraject. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen hebben meegedacht en input geleverd. Het inwonerpanel U Spreekt (605 deelnemers) gaf waardevolle inzichten in kennis, houding en gedrag rond circulariteit. Daarnaast hebben we intensief samengewerkt met regionale partners, waaronder de Cirkelregio Achterhoek en sloot ons gemeentelijk beleid aan op al bestaande regionale, landelijke en internationale beleidskaders zoals de Europese Green Deal, de VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), Nederland Circulair in 2050, Provincie Gelderland investeert in een toekomst zonder afval en Smart, Samen & Circulair van 8HRK Ambassadeurs.

Voorbeeldfunctie en interne organisatie

De gemeente heeft zich ingespannen om zelf het goede voorbeeld te geven door circulaire principes toe te passen binnen de eigen organisatie. Denk aan het gebruik van duurzame materialen bij gemeentelijke projecten en aanbestedingen, het circulair inrichten van werkplekken en het organiseren van interne bewustwordings- en kennissessies.

Communicatie en educatie

Om bewustwording te vergroten, hebben we ingezet op communicatie via de Duurzaamheidspagina's, nieuwsbrieven en sociale media. Daarnaast zijn educatieve activiteiten georganiseerd, zoals de Duurzaamheidsdag en lessen over circulariteit in het basisonderwijs via Staringeducatie.

Monitoring en kennisdeling

We hebben stappen gezet om monitoring te verbeteren, onder andere door deelname aan de Milieubarometer via de Cirkelregio. Ook zijn ervaringen gedeeld in regionale bijeenkomsten en ondernemersnetwerken.

3. Resultaten per thema

- **Algemeen**

Aansluiten Cirkelregio

De gemeente Aalten was de afgelopen jaren actief aangesloten bij de Cirkelregio Achterhoek, het regionale netwerk waarin ondernemers, onderwijs en overheden samenwerken aan circulariteit. Deze deelname heeft de gemeente waardevolle kennis, inspiratie en praktische ondersteuning opgeleverd. Medewerkers namen deel aan bijeenkomsten bij regionale circulaire koplopers en kregen via verschillende in-company sessies (o.a. circulair bouwen, toekomstbestendig wonen, hergebruik van meubilair) concrete handvatten voor lokale projecten zoals 't Beggelder.

In 2023 organiseerde Aalten de eindejaarsbijeenkomst van de Cirkelregio, wat de zichtbaarheid van de gemeente versterkte en de voorbeeldrol onderstreepte. Via de Cirkelregio bleef Aalten bovendien goed aangesloten bij landelijke ontwikkelingen van Cirkelstad, waardoor nieuwe inzichten vlot hun weg vonden naar de organisatie.

De aansluiting heeft aantoonbare meerwaarde gehad, zowel qua kennisontwikkeling als netwerkvorming. Het regionale netwerk fungeert daarmee als verlengstuk van de interne capaciteit, die soms beperkter is. Het advies is daarom om aangesloten te blijven bij de Cirkelregio. De jaarlijkse bijdrage is € 10.000 (excl. btw).

Pilot Milieubarometer

De gemeente Aalten heeft in 2023 deelgenomen aan de pilot van de Milieubarometer via de Cirkelregio Achterhoek. Deze tool maakte het mogelijk om de milieu-impact van de organisatie in kaart te brengen, maar het invullen bleek tijdsintensief door de hoeveelheid benodigde data en de specifieke formats waarin deze moesten worden aangeleverd. Sommige inzichten uit de pilot waren bovendien al bekend via andere trajecten, waardoor de meerwaarde beperkt was.

Omdat de benodigde inspanning niet in verhouding stond tot de opbrengsten, is besloten de Milieubarometer, die sowieso een Pilot was, niet structureel in te voeren. Voor de komende periode kan de gemeente kiezen voor laagdrempeligere vormen van monitoring die beter aansluiten bij de organisatieomvang en bestaande werkprocessen. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij regionale ontwikkelingen zoals de Achterhoek Monitor.

- **Bouw & Openbare Ruimte**

Hergebruik in plaats van sloop en nieuwbouw

Bij meerdere projecten is eerst onderzocht of (delen van) gebouwen konden worden hergebruikt voordat sloop of nieuwbouw werd overwogen. Deze werkwijze is intern steeds bekender geworden. Hergebruik wordt logisch gevonden en past binnen duurzaamheidsbeleid, maar vraagt tijdige betrokkenheid van vastgoed/RO. Doorzetten en verder borgen in werkprocessen is wenselijk.

Conceptueel, circulair en biobased bouwen

De gemeente heeft actief het gesprek gevoerd met ontwikkelaars en woningcorporaties over biobased en circulair bouwen en sloot aan bij regionale netwerken zoals de Cirkelregio en Samen Biobased Bouwen. Hierdoor is nuttige kennis opgedaan en zijn eerste stappen gezet richting circulair bouwen in de praktijk. In projecten, zoals 't Beggelder, is inmiddels ervaring opgedaan met circulaire uitgangspunten. Hoewel de gemeente hierbij vaak deels afhankelijk is van marktpartijen, geeft zij nadrukkelijk haar voorkeuren aan en stuurt zij waar mogelijk op circulaire en biobased concepten. Vooruitblik: in nieuwe woningbouwplannen de lat voor biobased materiaalgebruik stapsgewijs verhogen, dit explicieter opnemen in beleid en de kennis hierover binnen de organisatie verder versterken.

Aansluiten bij ambities uit het Grondstoffenakkoord & grondexploitatieovereenkomsten

De landelijke doelen uit het Grondstoffenakkoord (50% circulair in 2030, volledig circulaire bouweconomie in 2050) zijn verwerkt in onze eigen beleidskaders, zoals het Raadsprogramma, het Plan van Aanpak Duurzaamheid en de Regionale Woonagenda. In projecten zijn deze ambities zichtbaar gemaakt via keuzes voor hergebruik, biobased materialen, natuurinclusief ontwerp en het toepassen van

SDG-criteria in aanbestedingen. Voor de komende periode is het belangrijk deze ambities te blijven volgen, verder te concretiseren in lokale toetsingscriteria en projectafspraken, zodat de uitvoering beter stuurbaar en meetbaar wordt.

Waar mogelijk zijn circulaire uitgangspunten opgenomen in overeenkomsten voor nieuwe woningbouwlocaties, bijvoorbeeld rondom hergebruik, materiaalkeuze en biobased opties. Hoewel hier de afgelopen jaren goede eerste stappen in zijn gezet, is er nog duidelijke winst te behalen. Advies is om een centrale rol hiervoor bij de juiste persoon/personen in de organisatie te beleggen en uitgangspunten strikter en eenduidiger in beleid vast te leggen.

Inzetten van ervaringen met Uuthuskes

De kennis uit de Uuthuskes — modulair, prefab en flexibel bouwen — is gedeeld en toegepast bij verkenningen voor tiny houses en tijdelijke woningen. Deze aanpak verkort doorlooptijd en ondersteunt circulaire principes. Aanbeveling: dit spoor actief blijven benutten bij kleinschalige/ tijdelijke woonopgaven.

Materialen/Duspot

De gemeente heeft een eerste stap gezet in het in kaart brengen van materialen van gemeentelijke gebouwen, om hergebruik binnen toekomstige projecten te stimuleren. Dit is een veelbelovende ontwikkeling, maar vraagt nog om betere data, duidelijke procesafspraken en structurele capaciteit. Het gebruik van materialenpaspoorten bij nieuwe gemeentelijke gebouwen is tot nu toe nog niet toegepast, waardoor kansen blijven liggen om materiaalstromen inzichtelijk en herbruikbaar te maken.

Daarnaast heeft de gemeente deelgenomen aan de pilot van Duspot, een matchingtool voor vrijkomende bouw- en inframaterialen. Aalten heeft actief materialen aangeboden, maar dit heeft niet geleid tot succesvolle matches. Mede vanwege het uitblijven van resultaten en omdat binnen gemeentelijke projecten al actief wordt ingezet op hergebruik, is de overeenkomst met Duspot inmiddels beëindigd. De meerwaarde van dergelijke instrumenten lijkt vooral zichtbaar te worden wanneer ze breder en regionaal worden ingezet, in combinatie met initiatieven zoals de Stadsmijn Achterhoek. Advies is daarom om de resultaten van de regionale pilot af te wachten en parallel daaraan binnen de organisatie duidelijke kaders te formuleren voor gewenste en ongewenste (nieuwe) materialen, zodat zowel inkoop als hergebruik beter gestuurd kunnen worden.

SDG's in aanbestedingen verder uitbouwen

De toepassing van SDG-criteria in aanbestedingen wordt steeds vaker meegenomen in nieuwe projecten, waarvan het centrumplan Dinxperlo het meest concrete recente voorbeeld is. De afgelopen jaren is binnen de organisatie veel aandacht besteed aan de SDG's, onder meer via een actieve interne SDG-werkgroep en diverse bewustwordingsactiviteiten. De uitdaging voor de komende periode is om deze kennis en ervaringen structureler te borgen. Aanbeveling: de inzet van SDG-criteria minder vrijblijvend maken door ze expliciet op te nemen in beleid, kaders en aanbestedingsformats, en goede voorbeelden zowel intern als extern actief uit te dragen.

- **Voedsel & Biodiversiteit**

Lokale invulling Achterhoek innovatieregio

De gemeente Aalten is in de afgelopen jaren aangesloten bij Platform Achterhoek Food (PAF), het LEADER-initiatief dat de voedselketen in de Achterhoek verduurzaamt — van grond tot mond — en samenwerking stimuleert tussen boeren, producenten, horeca, retail en inwoners. Aalten heeft het Achterhoek Food Manifest ondertekend en zet hierbij in op o.a. onderscheidend toerisme, versterking van het lokale food-netwerk, verbetering van inkoop en catering (gezond/duurzaam), reductie van voedselverspilling en bestuurlijke inzet binnen AGORA/GGD en de Gezondste Regio Achterhoek. Hiermee is Aalten goed vertegenwoordigd in regionale initiatieven én blijft de gemeente tijdig aangehaakt bij kansen, kennis en ontwikkelingen binnen én buiten de regio. Het advies is om deze initiatieven nauw te blijven volgen en de gemeentelijke en regionale ambities voort te zetten, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de kracht en expertise binnen het netwerk.

Stimuleren en ondersteunen vernieuwende activiteiten (lokale innovaties) en lokale ondernemers

De gemeente Aalten stimuleert en ondersteunt vernieuwende initiatieven op diverse manieren, onder meer door mee te denken in procedures, ruimte te bieden aan experimenten en lokale initiatieven een podium te geven. In een plattelandsgemeente ligt veel kracht bij kleinschalige, bottom-up initiatieven, en de gemeente heeft hierbij bewust een faciliterende en verbindende rol vervuld. Een goed voorbeeld is de ontwikkeling van Het Aalten Food Netwerk, waarin duurzame en lokale voedselinitiatieven letterlijk en figuurlijk op de kaart zijn gezet. De gemeente organiseerde een kennis- en inspiratieavond, waar nieuwe samenwerkingen uit voortkwamen, en liet een overzichtskaart met alle initiatieven maken, die onder meer via de VVV beschikbaar is. Verschillende initiatieven worden op diverse manieren ondersteund, bijvoorbeeld door bestuurlijke aanwezigheid, zoals de bijdrage van wethouder Groters tijdens het oogstfeest van De Nieuwe Bodem. Ook worden circulaire en duurzame ondernemers regelmatig bezocht door het college, en worden voorbeelden gedeeld via de ondernemersnieuwsbrief en sociale kanalen. Ook bij keuzes voor relatiegeschenken wordt nadrukkelijk rekening gehouden met circulariteit en lokale ondernemers. Aanbeveling: deze aanpak voortzetten en waar mogelijk versterken, zodat vernieuwende initiatieven blijvend worden ondersteund en de lokale kracht in de voedselketen verder wordt benut.

Lokale circulaire ondernemers een podium geven

Circulaire voedselondernemers zijn zichtbaar gemaakt via verschillende kanalen, waaronder de Duurzaamheidspagina's in de krant, de Duurzaamheidsdag en collegebezoeken. Dit heeft bijgedragen aan een grotere bekendheid van lokale circulaire voorbeelden. In de gemeente zijn veel inspirerende initiatieven actief, en hoewel al goede stappen zijn gezet in het uitdragen daarvan, ligt hier nog verdere ontwikkelruimte. Aanbeveling is om deze zichtbaarheid in de komende periode structureler en frequenter te organiseren, zodat de lokale koplopers nog beter worden benut als inspiratie voor inwoners, ondernemers en partners.

Meedenken in ruimtelijke procedures (ruimte voor circulaire initiatieven)

Bij diverse projecten is meegedacht over de ruimtelijke inpassing van circulaire concepten bij agrarische bedrijven en lokale initiatieven, zoals agrobosbouw, voedselbossen en korte ketens. **In Dinxperlo is** binnen de gebiedsontwikkeling vooral ingezet op vergroening, klimaatadaptatie en waterberging in de openbare ruimte, wat laat zien dat ruimtelijke opgaven en duurzaamheid samen kunnen optrekken. In de praktijk vraagt het vaak om maatwerk, omdat elk initiatief andere ruimtelijke, juridische en landschappelijke aandachtspunten kent. Aanbeveling is om waar mogelijk duidelijke, breed toepasbare kaders te ontwikkelen die helpen om circulaire initiatieven sneller en voorspelbaarder te beoordelen. Dit ondersteunt initiatiefnemers én maakt het eenvoudiger om circulaire keuzes te stimuleren en in gang te zetten.

Verhuren van volkstuinen

De gemeente Aalten verhuurt al jaren volkstuinen tegen een schappelijke prijs. Deze voorziening draagt bij aan circulaire en sociale doelen en kent een stabiele bezetting. Momenteel zijn er volkstuinen in Aalten en Bredevoort. In Dinxperlo bestaat nog geen aanbod, maar inwoners kunnen wel interesse kenbaar maken zodat samen naar mogelijkheden wordt gekeken. Het kan worden overwogen om hierin een actievere rol te nemen en het aanbod meer gebiedsgericht te ontwikkelen, zodat meer inwoners de kans krijgen om lokaal voedsel te verbouwen en ontmoeting te stimuleren.

Voedselbossen en agroforestry

Voedselbossen en agroforestry vragen om goede afstemming tussen grondeigenaren, initiatiefnemers en beheer. Deze initiatieven sluiten logisch aan bij het biodiversiteitsbeleid, waarin dit ook is meegenomen. In de gemeente zijn verschillende particuliere projecten ontstaan; de gemeente ondersteunt waar mogelijk en passend. Hiermee worden kansen benut om biodiversiteit én circulaire landgebruiksprincipes lokaal te versterken.

Tegengaan voedselverspilling/voedselresten composteren

De gemeente heeft voedselverspilling regelmatig onder de aandacht gebracht, onder meer door communicatie over apps en acties zoals afprijzen en Too Good To Go. Lokale ondernemers spelen hierin zelf een actieve rol, die waar mogelijk door de gemeente is gestimuleerd. Daarnaast nam de gemeente deel aan de Verspillingsvrije Week 2025 en heeft zij actief aansluiting gezocht bij de Stichting Samen Tegen Voedselverspilling, onder meer via het bijwonen van kennissessies en het inzetten van praktische hulpmiddelen zoals het 'Eerst Op'-tape en het Eetmaatje.

Ook op het gebied van composteren is bewustwording gestimuleerd, onder andere via de Duurzaamheidsdag, de Duurzaamheidspagina's en door ondersteuning van initiatieven van derden. Binnen de eigen organisatie wordt GFT echter samen met het restafval ingezameld; er is geen wens om intern te composteren. Voedselresten worden hier vooral beperkt door slim in te kopen en restjes doelgericht te gebruiken.

Aanbeveling: Versterk dit thema door het nadrukkelijker te koppelen aan educatie en bewustwording, onder andere via scholen, lokale campagnes en gerichte communicatie over consumentengedrag. Zoek daarnaast waar mogelijk een intensievere samenwerking met horeca en supermarkten, en benut kansen om verbinding te leggen met bestaande initiatieven zoals de gemeentelijke volkstuinen.

- **Consumptiegoederen**

Veranderen consumptiegedrag inwoners

De gemeente heeft de afgelopen periode actief ingezet op het stimuleren van duurzamer consumptiegedrag. Via diverse communicatiekanalen — waaronder de Duurzaamheidspagina's in de krant, sociale media, de Duurzaamheidsdag en interne momenten zoals de winter- en zomerweek — is aandacht besteed aan consumptievermindering, lokaal en bewust consumeren, het delen van producten, repareren, tweedehands aankopen en andere laagdrempelige circulaire handelingen.

De bekendheid van deze thema's onder inwoners én collega's is gegroeid, mede dankzij lokale initiatieven zoals Repair Café's, kledingruilpunten en circulaire ondernemers. Daarnaast nam de gemeente deel aan het landelijke programma Duurzaam Duurzaam/RAAK, waarin gedragsverandering richting duurzame interventies centraal stond. Hier is waardevolle kennis opgedaan ten aanzien van de ingebrachte casus rondom het afkoppelen van regenpijpen maar ook richting andere interventies.

Hoewel daadwerkelijke gedragsverandering lastig meetbaar blijft, is duidelijk dat continu aandacht nodig is. Het principe maak de duurzame keuze de makkelijke keuze blijkt effectief en verdient verdere toepassing in de komende jaren.

Ondersteunen van initiatieven met een bijdrage

De gemeente heeft financiële en praktische ondersteuning geboden aan initiatieven die circulair gedrag stimuleren. Dit betreft onder meer de subsidieregeling voor wasbare luiers en het faciliteren van deelprojecten, zoals de deelauto in Bredevoort. Deze initiatieven dragen bij aan afvalreductie, lagere milieubelasting en meer bewustwording. De belangstelling is positief, maar verdere opschaling en continuering vraagt om afstemming met partijen en het continueren van de subsidies.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Er zijn goede stappen gezet om de bedrijventerreinen in de gemeente Aalten toekomstbestendig en circulairder te maken. Het interne project *Toekomstbestendige Bedrijventerreinen* heeft geleid tot de speerpuntennotitie 'Naar toekomstbestendige bedrijventerreinen', die nu dient als belangrijke basis voor gesprekken met het bedrijfsleven binnen de omgevingsvisie en het SPUK-traject gericht op het versterken van de organisatiekracht op bedrijventerreinen.

Daarnaast wordt gewerkt aan energiescans, waarmee bedrijven inzicht krijgen in hun energieverbruik én in kansen om energie efficiënter te delen. Verschillende collega's zijn hier actief bij betrokken. Het thema heeft bovendien een duidelijke plek binnen de Cirkelregio, waar reststromen, samenwerking en circulaire bedrijfsvoering nadrukkelijk op de agenda staan.

Ondersteuning bij circulaire productie

Hoewel de gemeente bedrijven via onder andere de ondernemersnieuwsbrief, bedrijfsbezoeken en het aanbieden van kennis en ondersteuningsmogelijkheden actief stimuleert richting circulaire productie, heeft dit nog niet geleid tot concrete toepassingen of projecten. Hier liggen duidelijke kansen voor de komende periode om gericht ondersteuning te bieden en samen met ondernemers concrete circulaire initiatieven te realiseren.

Verbod op ongeadresseerd reclamedrukwerk

Sinds 2023 geldt in de gemeente Aalten een verbod op het verspreiden van ongeadresseerd reclamedrukwerk, tenzij een huishouden expliciet een ja-sticker plaatst. Dit heeft geleid tot een significante vermindering van papierafval, lagere milieubelasting en minder ongevraagde consumptieprikkels. Het verbod wordt door inwoners overwegend positief ervaren en draagt aantoonbaar bij aan afvalreductie en bewust consumentengedrag.

Circulair Inkopen

Circulair Inkoop in de Achterhoek/ervaringen delen

Binnen de Cirkelregio zijn actief ervaringen gedeeld over circulair inkopen, onder andere via pilots, circulaire productvoorbeelden en vernieuwende aanbestedingsvormen. Deze uitwisseling heeft geleid tot meer bewustwording binnen de gemeente Aalten en biedt concrete handvatten om circulaire principes steeds structureler in inkoopprocessen te integreren.

Daarnaast komt de afdeling Inkoop periodiek samen met inkopers uit andere Achterhoekse gemeenten, waardoor praktijkervaringen en uitdagingen ook op regionaal niveau worden gedeeld. Met de recente wijziging van het inkoopbeleid is een belangrijke stap gezet om circulair inkopen te verankeren in de organisatie. Dit vormt een stevige basis. Om circulair inkopen nog meer vanzelfsprekend te maken in alle werkprocessen, is het belangrijk om deze beleidswijziging te (blijven) ondersteunen met praktische hulpmiddelen en interne begeleiding. Zo wordt het beleid niet alleen een kader, maar ook een dagelijkse praktijk.

Producten circulair uitvragen op basis van de Inkoopkalender

Het circulair uitvragen van producten op basis van een gezamenlijke Inkoopkalender is, zowel regionaal als lokaal, niet van de grond gekomen. Ondanks ruim vijftien jaar aan pogingen binnen de Cirkelregio en herhaalde verzoeken vanuit DNA lukt het niet om tot een gezamenlijke kalender te komen. Gemeenten blijken onvoldoende op één lijn te zitten en hebben vaak geen helder én meerjarig overzicht van geplande inkopen. Binnen de gemeente Aalten is er wel zicht op terugkerende productgroepen, zoals koffie, sanitaire producten en kantoorartikelen, maar een volledig meerjarig overzicht ontbreekt nog. Dit maakt het lastig om bundeling met andere gemeenten structureel vorm te geven. Alleen enkele grote, periodieke aanbestedingen — zoals Wmo-hulpmiddelen of zout — worden regionaal al gezamenlijk opgepakt, maar deze maken geen deel uit van de beoogde inkoopkalender. Conclusie: de opzet van een gezamenlijke circulaire inkoopkalender is tot nu toe niet haalbaar gebleken. Heldere meerjarenplanning en onderlinge afstemming zijn voorwaarden om hier in de toekomst wél stappen in te kunnen zetten.

Belang van circulair inkopen uitdragen binnen de organisatie

Het belang van circulair inkopen is de afgelopen periode actief onder de aandacht gebracht binnen de organisatie. De collega's van Inkoop en Duurzaamheid hebben gezamenlijk alle teams bezocht om de Nota Aalten Circulair, de rol van circulair inkopen en de onderlinge samenhang toe te lichten. Daarbij zijn praktische voorbeelden en concrete handelingsperspectieven gedeeld, waardoor de bewustwording merkbaar is toegenomen. Toch is circulair inkopen nog geen vanzelfsprekend onderdeel van elke uitvraag. De toepassing vraagt om verdere borging, onder andere via werkprocessen, interne kennisdeling en structurele ondersteuning bij het opstellen van circulaire inkoopcriteria.

Toepassing van SROI (Social Return on Investment)

SROI is al jarenlang opgenomen in het inkoopbeleid van de gemeente Aalten en wordt sinds de ondertekening van het regionale convenant, drie jaar geleden, op dezelfde wijze toegepast als in de overige Oost-Nederlandse gemeenten. De uitvoering van SROI-afspraken wordt na gunning opgepakt door WSPA, waardoor de borging uniform en professioneel verloopt.

Bij Europese aanbestedingen is het toepassen van SROI verplicht en wordt dit standaard meegenomen. Bij onderhandse aanbestedingen wordt SROI actief onder de aandacht gebracht en zoveel mogelijk toegepast, afhankelijk van de aard en schaal van de opdracht. Daarmee blijft SROI een vast onderdeel van het streven naar sociale meerwaarde binnen de gemeentelijke inkooppraktijk. Advies: Versterk de toepassing verder door SROI-kansen vroegtijdig te signaleren en deze structureel mee te nemen in de voorbereiding van aanbestedingen.

Aandacht voor Product as a Service (PaaS)

PaaS wordt binnen de gemeente Aalten momenteel niet toegepast en is nog niet breed bekend in de organisatie. Hoewel circulariteit standaard wordt meegenomen in aanbestedingen — bij Europese aanbestedingen zelfs verplicht wanneer passend — is PaaS niet actief verkend. De inkoopadviseur richt zich op het proces; de beoordeling of PaaS relevant is ligt bij de materiedeskundigen, die de markt en productgroep kennen. Tot nu toe heeft dit niet geleid tot toepassing van PaaS-modellen. Advies: verken per productgroep of PaaS kansen biedt, en vergroot intern de kennis over deze inkoopvorm.

Bewustwording, Educatie & Communicatie

Handelingsperspectieven bieden

De gemeente heeft actief ingezet op bewustwording en het bieden van praktische handelingsperspectieven voor circulair gedrag. Via uiteenlopende activiteiten — zoals de inspiratie- en vergroeningsavond, de Duurzaamheidsdag, deelname aan de SDG-week, de Week tegen Voedselverspilling en het NK Tegelwippen — zijn inwoners op laagdrempelige wijze gestimuleerd om zelf circulaire stappen te zetten. Als organisatie stimuleren we circulariteit en geven we hierin een voorbeeldfunctie. Het advies is om te blijven inzetten op herhaling en zichtbaarheid van concrete handelingsperspectieven, zodat circulair gedrag voor inwoners steeds vanzelfsprekender wordt.

SDG's als uitgangspunt

De SDG's zijn zichtbaar sterker verankerd in de organisatie en vormen een leidraad voor bewustwording en circulair denken. Onder andere de SDG werkgroep heeft hier een belangrijke rol in gespeeld, met bijvoorbeeld de SDG-handreiking, een communicatieplan, de duurzaamheidsdag, het organiseren van themasessies in de winter- en zomerweek en deelname aan de SDG-week. Tegelijk blijft voor een deel van medewerkers en inwoners de praktische vertaling naar het dagelijks werk nog nodig.

Het goede voorbeeld geven

De gemeente Aalten heeft de beleidsnota en uitvoeringsagenda actief onder de aandacht gebracht en verwerkt circulaire thema's steeds vaker in bestaande interne bijeenkomsten. Met diverse laagdrempelige acties — zoals het aanbieden van fairtrade thee, het kiezen voor duurzame en lokale relatiegeschenken en het betrekken van lokale duurzame agrariërs bij het burgemeestersontbijt — laat de organisatie met concrete acties zien wat circulair werken betekent. Er is echter nog winst te behalen door deze acties zichtbaarder te maken, zowel intern als extern. Door bestaande voorbeelden consistentier te delen kan de gemeente haar voorbeeldrol verder versterken en meer inwoners en medewerkers inspireren.

Voorlichting door organisaties

De gemeente werkt doorlopend samen met organisaties die een bijdrage leveren aan bewustwording en circulariteit. Wanneer de gemeente op de hoogte is van initiatieven — bijvoorbeeld recent de thema-filmavond in Lintelo — sluit zij daarbij aan, ondersteunt waar nodig of neemt zelf het initiatief als er een kans ligt om inwoners te bereiken. De lijnen zijn doorgaans kort en het advies is dit te continueren.

Circulariteit in basisonderwijs

Staringeducatie heeft in opdracht van de gemeente lessen aangeboden in het basisonderwijs, waarbij op een praktische manier aandacht werd besteed aan circulariteit. Scholen konden kiezen uit een gevarieerd lesaanbod binnen het programma van Staringeducatie en vervolgens zelf bepalen met welke lessen zij aan de slag gingen. Hiermee kregen basisscholen de mogelijkheid om op een laagdrempelige manier kennis te maken met circulaire principes.

Duurzaamheidsoverleg (intern)

Het zeswekelijkse duurzaamheidsoverleg is goed van de grond gekomen en droeg in de afgelopen jaren bij aan betere interne afstemming en zichtbaarheid van duurzame en circulaire thema's. Het overleg fungeerde als een belangrijk schakelpunt tussen beleid, uitvoering en communicatie. In de loop van de tijd is duurzaamheid binnen de organisatie verder doorontwikkeld. Er zijn meerdere collega's specifiek voor dit thema aangenomen en er heeft een herverdeling van teams plaatsgevonden. Hierdoor kan duurzaamheid nu meer gecentraliseerd en structureel worden georganiseerd, waardoor de functie van het overleg in een bredere, geïntegreerde aanpak is opgegaan.

Ondernemersnieuwsbrief

In de nieuwsbrief voor ondernemers is regelmatig aandacht besteed aan circulaire voorbeelden en kansen. Dit helpt om ondernemers te informeren en inspireren.

Collegebezoeken

Bij de keuze voor bedrijfsbezoeken heeft het college nadrukkelijk rekening gehouden met duurzaamheid en circulariteit. Er zijn structureel bedrijven bezocht waar circulair ondernemen centraal stond of als gespreksthema kon worden ingebracht. Door extra aandacht te geven aan innovatieve circulaire bedrijven heeft het college goede voorbeelden zichtbaar gemaakt en laten zien dat de gemeente dergelijke initiatieven actief ondersteunt.

Duurzaamheidspagina's

De Duurzaamheidspagina's in Aalten Actueel bleken een effectief middel om inwoners te informeren over duurzame en circulaire onderwerpen. De herkenbare vorm en regelmatige publicatie versterkten de bewustwording en sloten goed aan op lokale ontwikkelingen en de actualiteit — bijvoorbeeld tips voor vergroenen in het voorjaar of duurzame cadeaus rond de feestdagen. Relevante thema's werden structureel opgenomen, waarbij meerdere collega's input aanleverden om de inhoud actueel en goed afgestemd op de lokale context te houden.

Duurzaamheidsdag

De tweejaarlijkse Duurzaamheidsdag biedt een laagdrempelige manier voor inwoners, organisaties en bedrijven om kennis te maken met circulaire initiatieven. De editie van 2022 vond op de gemeentewerf in Dinxperlo plaats en de editie van 2024 in Dinxperlo was succesvol en trok veel bezoekers. Verschillende partijen verzorgden workshops, demonstraties en informatiestands, wat de meerwaarde en het interactieve karakter van de dag versterkte. De locatie wisselt af tussen Dinxperlo en Aalten; voor 2026 staat de volgende editie gepland in Aalten.

Duurzaamheidsprijs / Circulaire ondernemersprijs

De Duurzaamheidsprijs en Circulaire Ondernemersprijs zijn de afgelopen jaren niet uitgereikt, waardoor dit instrument om circulaire initiatieven zichtbaar te maken en te stimuleren minder is benut in deze periode.

Relatiegeschenken en attenties

Voor de relatiegeschenken die vanuit het college worden uitgereikt, is het assortiment het afgelopen jaar vernieuwd met een duidelijke focus op duurzame en lokale opties. Relatiegeschenken buiten het college worden door afdelingen zelf aangeschaft vanuit hun eigen budget. Hoewel daarbij in de praktijk vaak bewuste keuzes worden gemaakt, is dit meer vrijblijvend. Voor de toekomst is het wenselijk om deze werkwijze beter te borgen, zodat duurzame keuzes organisatiebreed de standaard worden.

Gemeentelijke website

Duurzaamheid en circulaire activiteiten zijn op dit moment onderbelicht op de gemeentelijke website. De Nota Aalten Circulair is niet in een toegankelijke online versie beschikbaar en kan enkel opgevraagd worden, waardoor inwoners de informatie minder makkelijk kunnen vinden. Hoewel de gemeente staat voor *duurzaam, daadkrachtig en dichtbij*, wordt dit online nog onvoldoende zichtbaar gemaakt. Er liggen duidelijke kansen om de informatievoorziening over duurzaamheid en circulariteit te verbeteren en beter toegankelijk te maken voor inwoners.

4. Samen verder bouwen aan circulair beleid

Hoewel er veel mooie stappen zijn gezet binnen het programma **Aalten Circulair**, zijn er ook kansen om onze aanpak verder te versterken. Deze verbeterpunten zijn belangrijk om mee te nemen in de nieuwe programma's na 2026:

1. Gerichte focus en eigenaarschap per subthema

Circulariteit is een breed en complex onderwerp, waardoor uitvoering versnipperd raakt wanneer het bij één persoon belegd is. Voor de nieuwe periode kan overwogen worden de uitvoeringsagenda op te splitsen in duidelijke subthema's, met per thema een vaste eigenaar. Hierdoor wordt de focus vergroot, kunnen acties concreter worden uitgewerkt en wordt circulariteit beter ingebed in bestaande programma's.

2. Circulariteit rondom Bouw & Openbare Ruimte beter organiseren

Er ligt veel potentie in de bouwsector en de inrichting van de openbare ruimte. Hier is nog veel potentieel om circulaire principes structureel toe te passen. Dit vraagt om betere interne organisatie, duidelijke beleidskaders en het volgen van trends en innovaties.

3. Bewustwording, educatie en communicatie: opdelen en versterken

Bewustwording en communicatie zijn cruciale onderdelen van het circulaire beleid, maar nu nog te versnipperd en soms onvoldoende zichtbaar. Advies is om deze thema's als aparte pijler te positioneren en de interne én externe communicatie te versterken, onder andere door duidelijke handelingsperspectieven te bieden, successen structureel te delen en de informatievoorziening — zoals de gemeentelijke website — aanzienlijk te verbeteren. Hierdoor wordt circulariteit herkenbaarder, toegankelijker en meer onderdeel van het dagelijks werk binnen én buiten de organisatie.

5. Monitoring en meetbaarheid verbeteren

Het structureel meten van resultaten rondom deze onderwerpen blijft lastig, vooral bij thema's zoals bewustwording. Voor de komende periode is het belangrijk om duidelijke keuzes te maken in wat we willen meten, welke instrumenten daarbij passen en hoe dit binnen beschikbare capaciteit en budget kan worden geborgd. Door vooraf te bepalen welke informatie essentieel is en dit vast te leggen in beleid en werkprocessen, ontstaat een consistente en haalbare monitoringsaanpak. Dit maakt de voortgang inzichtelijker, versterkt de onderbouwing van resultaten en maakt tijdig bijsturen beter mogelijk.

6. Afval toevoegen binnen uitvoeringsprogramma circulariteit

Afval vormt een belangrijk onderdeel van circulariteit, maar komt in de huidige nota *Aalten Circulair (2022–2026)* nauwelijks terug. Daardoor ontbreken soms inzichten in afvalprestaties (zoals scheidingspercentages en restafval) en kansen om beleidsmatig te sturen op vermindering van afval en verbetering van inzameling. Voor de nieuwe periode is het belangrijk om afval als volwaardige pijler op te nemen, met duidelijke doelen, passende indicatoren en een link met communicatie en bewustwording, hergebruik en reparatie. Hierdoor ontstaat een vollediger beeld van de circulaire opgave en kan gericht worden gewerkt aan verbetering.

5. Vervolg & Doorkijk

Voor de resterende periode van het programma Aalten Circulair en de voorbereiding op de volgende uitvoeringsperiode staan enkele stappen centraal. In 2026 wordt het jaarprogramma afgerond en worden de resterende acties uitgevoerd. Parallel daaraan wordt een nieuwe, meer gefocuste uitvoeringsagenda ontwikkeld voor de periode na 2026, gebaseerd op de geleerde lessen uit deze evaluatie en de landelijke en regionale koers richting 2050.

Daarnaast blijft het belangrijk om aan te sluiten bij relevante ontwikkelingen op Europees, landelijk en regionaal niveau, zoals de Europese Green Deal, Nederland Circulair in 2050 en de ambitie van de Achterhoek om in 2030 energieneutraal te zijn. De samenwerking binnen de regio, waaronder de Cirkelregio Achterhoek, blijft hierbij een waardevolle basis voor kennisdeling, innovatie en het versterken van de gezamenlijke aanpak.

- Het uitwerken en uitvoeren van het jaarprogramma 2026, inclusief de resterende acties uit de huidige uitvoeringsagenda.
- Het opstellen van een nieuwe uitvoeringsagenda voor de periode vanaf 2027, waarin focus, eigenaarschap en meetbaarheid verder worden versterkt.
- Het blijven aansluiten op regionale, landelijke en internationale ontwikkelingen, zoals de Green Deal, Nederland Circulair 2050 en de Achterhoekse duurzaamheidsambities.
- Het continueren en waar mogelijk intensiveren van regionale samenwerking, waaronder de Cirkelregio, om kennis te benutten, capaciteit te versterken en gezamenlijke opgaven effectief op te pakken.

